

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

26. An si quis de Religioso pecuniam ad ipsius usum libere, ut libuerit, disponendam, reservans sibi dominium talis pecuniae, an Religiosus illa utendo votum paupertatis frangat? Et quod de pecunia ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76429](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76429)

2. Sed licet hæc sententia sit probabilis, non minus probabilem contrariam existimo, & ideo tanquam probabilem me citato illam tenet Caramuel in *Reg. D. Bened. disp. 60. ref. 8. num. 836.* vbi sic ait: Non peccat contra paupertatem, qui infcio Abbate ab externis pecuniam accipit, & libros emittit, dummodo habeat eos in cubiculo expofitos, Idem à fortiori dicendum est si accipiat ipsos libros. Ita ille. Et ideo nouiffimè hanc sententiam tanquam probabilem etiam me citato admittit Machadus de *perf. Confess. tom. 2. lib. 5. p. 1. docum. 8. n. 4.*

RESOL. XXV.

Parentes Monialium, & Religiosorum præbentes illis magnam pecuniarum summam ad eorum, cui volunt beneplacitum disponendam; reseruando tamen pro se dominium, queritur, an dictæ Moniales, vel Religiosæ illas disponendo peccent contra paupertatem, & incidant in Bullam Clem. VIII? Ex p. 1. tr. 6. Ref. 10.

Sup. hoc in
Ref. seq.

§. 1. **N**egatiuè sententiam amplectendam esse putat Soufa vbi sup. in explic. huius Bullæ, §. 2. n. 73. vbi ita ait: *La misma razon corre de lo, que se dice de los Religiosos, para que lo puedan gastar en su utilidad, ò en la de quien ellos quisieren, reseruado siempre en si el verdadero dominio, expressemente ò tacitamente: porque entonces, el Religioso no es mas que mero ministro del verdadero Señor; y no da cosa que pertenga à la Religion.* Ita ille. Et idem etiam docuit infra in §. 4. n. 78.

2. Ex his habent Confessarij principium satis amplum ad tollendos scrupulos, & adhibenda multa remedia in casibus occurrentibus: nam, si Monialis, vel Religiosa de illis pecuniis, seu donis, non recipiat dominium; sed illud apud dantem consanguineum, seu amicum relinquat; tunc potest sine vilo scrupulo, de illis rebus disponere in personam Confessarij, vel alterius personæ: se haberet enim in hoc casu tanquam minister consanguinei, vel amici, cuius est illa pecunia. Sed hæc opinio, cum loquatur de vsu absoluto pecuniæ, videtur aliquibus, & mihi, nimis laxa, & contra perfectionem religiosæ paupertatis: si verò loquatur de vsu determinato ad eleemosynam, vide *Resol. * 29.*

* Quæ hic
est infra
Ref. 27.

RESOL. XXVI.

An si quis det Religioso pecuniam ad ipsius usum liberè, ut libuerit, disponendam, reseruans sibi dominium talis pecuniæ: an Religiosus illa vtendo votum paupertatis frangat?

Et quod de pecunia dicitur, potest intelligi, de quacumque re non consumptibili vnico actu.

Et quid de consumptibili vsu? Ex p. 7. tr. 1. 1. & Misc. 2. Refol. 18.

Sup. hoc in
Ref. præteri-
ta.

§. 1. **N**egatiuè respondet Carmuel in *Regul. D. Benedicti, disput. 60. resol. 7. num. 883.* quia, secundum ipsum, vsus & dominium distinguuntur realiter, potest enim illud retineri, & hic alienari. Ergo Religiosus vtens tali pecunia non peccauit contra paupertatem. Confirmatur: Peccatum contra paupertatem est proprietas; & vbi hæc non relucet, hæc virtus conseruatur illæsa. Atqui in præsentī casu nulla datur proprietas, ergo nullum peccatum contra Paupertatis promissionem. Suppono quod Prælatus non iubeat contrarium: ideoque contra voluntatem Abbatis nihil potest recipi quoad vsum: vnde addo, accipientem rei vsus, & non proprietatem, contra Abbatis iussio-

nem, peccare contra Obedientiam non verò contra Paupertatem.

2. Dices, ex his colligi, Paupertatis votum benignius esse quam multi existimant; fateor, vntam de adhuc id benignius fieri posset: quia experientia docet crescentibus obligationibus, crescere culpas. Non sunt præcepta in causa, nihilominus sunt in occasione salutem remota; vnde ego nullum præceptum ponentem, tollerem quæ possem: vidi de cetero in hac sententia, vntam nulli sequerentur contrariam: facilius feruere Deo possent.

3. Quod de pecunia dixi; potest intelligi de quacumque re non consumptibili vnico actu: quia de hoc ex meis principiis aliter deo philofophari. Dicitur ref. 12. in rebus vnico actu consumptibilibus Religiosus acquirere verum dominium; quia in iis non distinguitur vsus à dominio: ergo itando huic sententiæ, non poterit aliquis dare Religioso cibos ad vsus, & cetera sibi dominium; si enim dat vsus, non poterit dominium non dare; & in tali casu, si hos Religiosus acciperet sine licentia tacita vel expresse esset proprietarius, peccaretque mortaliter, aut venialiter secundum muneris ponderationem: de quo postea.

4. Addo te non tenei ex meis principiis philofophari, sicutque posse subscribere Bartholomæo Salomonio in 2. 2. tom. 1. q. 61. tr. de dominio quæst. 1. art. 2. concl. 1. corol. 3. Tertiano in 2. 2. tom. 2. disp. 31. num. 21. & Tannero in 2. 2. disp. 4. quæst. 1. d. 2. num. 21. ascendentes in rebus vnico actu consumptibilibus dominium distinguunt etiam ab vsu; & ideo non solum pecunia vnica, sed & vsus comestibilium poterit accipere sine licentia, quin peccet contra Paupertatem. Huc vique Carmuel.

5. Sed eius sententia mihi non placet, nam vt optimè obseruat Eminentissimus Lugo de iussu, & iure, tom. 1. disp. 2. sect. 3. n. 50. Votum paupertatis religiose non solum obligat ex intentione vouentium ad caritatem dominij, vel iuris alicuius ciuilibus, sed etiam ad non habendum vsus facti harum rerum temporalium, nisi ex voluntate Prælati. Alioquin (vt bene notauit Thomas Sanchez dicto lib. 7. cap. 19. n. 5.) & Azor ibi adductus) nunquam Religiosus peccaret contra votum paupertatis accipiendo aliquid ab externis, quia nunquam potest acquirere aliquid ius, sed solum vsus facti, cuius solius est capax; ergo ipse vsus facti potest esse materia sufficiens contra voti m. Ratio verò à priori est, quia votum obligat semper iuxta intentionem vouentis; illi autem, qui in Religione emittunt hoc votum, non solum intendunt abstinere à se omne ius, sed etiam imitari statum pauperum, ita vt careant iis rebus, quibus indigent ad vitam humanam, nec iis vtantur, nisi ex arbitrio Prælati. Ergo.

6. Nec valet dicere quod ex his sequeretur Religiosum inuitatum à sæculari ad prandium obique licentia sui Prælati peccare contra votum paupertatis; nam respondeo quod licet vsus facti etiam sit materia voti paupertatis, adhuc dubitari merito potest, an ille religiosus peccet contra votum paupertatis in eo casu. Tunc enim non tam videtur habere vsus actum quam passiuum, hoc est, solum se habere quasi passiuè, vt in eius persona vtatur cibus, qui cum inuitatur. Et si instabis ergo posset etiam aliquis mittere Religioso illos cibos retinendo sibi dominium, & vsus iuris, & solum volendo quod Religiosus illos consummat nomine mittentis, tanquam si esset in eius prandio. Respondeo negando consequentiam, quia in eo casu, moraliter loquendo, Religiosus conseruetur vt illo cibo ex facultate domini. In primo verò casu moraliter loquendo, vtitur ipse dominus, qui adest, & eodem modo se habet ac si ipse consumeret per suas manus. Religiosus autem videtur se habere passiuè. Cum ergo hæc maximè pendeat ex morali æstimatione, & ex intentione

intentione vouentium quæ ex ipsa praxi, & communi estimatione colligi potest, dici possit, votum obligare in hoc casu, & non in illo. Sic etiam non potest licite accipere aromata vt domi comburat ad suam commoditatem, licet in præsentia domini possit ea ex eius imperio comburere absque licentia sui Prælati. Et hæc omnia docet Eminentiss. Cardinalis de Lugo *vbi supra*.

RESOL. XXVII.

An Religiosus peccet contra votum paupertatis & contra Bullam Clem. VIII. si absque superioris licentia accipiat pecuniam, vt ipse libere disponat in elemosinam nomine ipsius, qui dedit? Ex part. 1. tr. 6. Ref. 29.

§. 1. **C**asus hic frequenter contingit inter Religiosos: & partem affirmatiuam tueritur Turrianus in 2. 2. tom. 1. disp. 84. dub. 3. Rodriguez in exercitiis spirit. part. 3. tract. 3. cap. 15. Valquez apud Turrianum, & nouissimè Hieronymus Cenedo de paupertate relig. dub. 24. num. 11. Layman in Theol. mor. lib. 4. tract. 5. cap. 7. num. 16. Probat hanc sententiam Turrianus: quia donans per talem concessionem, post acceptationem factam à Religioso, aliquo iure priuatur, nec potest illam reuocare, nec licite de bonis Religioso concessis disponere; hoc ius reuera transfuit in Religiosum, nempe facultatem libere disponendi de illis bonis: ergo sine consensu Superioris non poterit illa facultate vt Religiosus, sine peccato contra votum paupertatis. Secundo probatur à Cenedo: nam in tali casu Religiosus efficitur dominus iuris administrandi, idque independentè à Superioris voluntate: ergo, &c.

2. sed contrariam sententiam, tanquam probabiliorè tenendam esse iudicauit, & nunc maxime: nam illam inuenio apud Faustum in thes. Relig. lib. 8. quest. 109. num. 2. & apud Sanchez in summ. tom. 2. lib. 7. cap. 30. num. 4. & ita etiam sentiunt multi Viri docti Religionis nostræ, & Societ. I. E. S. V. Et ratio est: quia votum paupertatis obligat Religiosum, ne accipiat dominium, & proprietatem alicuius rei; in scio Superiore: sed in nostro casu iste Religiosus non accipit dominium illarum pecuniarum, sed tantum accipit illas nomine alieno, nempe, tradentis, vt det pauperibus: ergo, &c.

3. Ad argumentum Turriani respondetur non esse verum donantem non posse reuocare illam concessionem, post acceptationem factam à Religioso: nam dominium illarum pecuniarum semper remansit apud ipsum, nec vnquam habuit animum donandi Religioso; sed meram distributionem illi commisit. Ad argumentum Cenedo respondetur, quod ius administrandi non est dominium, nec vltus fructus, nec vltus; sed ius disponendi de re aliena nomine alieno, & iuxta ipsius præscriptum: ergo proprie non potest dici dominium illius iuris. Et confirmatur, vt ait Sanchez, nam, si quis relinqueret aliquam pecuniarum summam distribuendam in pauperes eligendos, per aliquem Religiosum, certum est, Religiosum illum non esse proprietarium, & dominum iuris illius eligendi: ergo, &c. Adde, quod non quæcunque possessio, & administratio pecuniarum, in scio Superiore, est contra votum paupertatis; sed quando sunt quid iuris; hoc est, quando Religiosus illas administrat nomine proprio independentè à voluntate Superioris, secus autem, quando sunt quid solius facti, hoc est, quia non nomine proprio, sed alieno administrat. Et ita sæpius in praxi consului.

RESOL. XXVIII.

An Religiosi post Concilium Tridentinum possint habere peculium, id est, redditus annuos ad nutum superiorum reuocabiles, & ad solos vsus honestos, & pios, idque ex causa legitima?

Et docetur Declarationes Cardinalium esse tantum doctrinales, & non decisimas, & non esse necessario standum illis. Ex part. 1. tractat. 6. Ref. fol. 32.

§. 1. **H**æc quæstio est inter DD. nostri temporis quam maxime agitata: & negatiuam sententiam amplexi sunt Palatius in 4. dist. 38. disput. 1. ad fin. in solut. ad 9. Corduba in summ. quest. 54. Valentia in 2. 2. disput. 1. quest. 4. punct. 3. L. filius lib. 2. cap. 4. dub. 5. num. 30. Nauarra de restit. lib. 3. cap. 1. part. 3. dub. 1. num. 163. Molina de iust. tom. 2. disput. 276. Azorius tom. 1. lib. 12. cap. 9. quest. 2. & ita assertit Zerola in praxi Episc. part. 1. verb. Moniales, ver. ad 2. declarasse Sacram Cardinalium Congregationem, & nouissimè illam docent Valquez in Opusc. de reddit. Eccles. cap. 3. dub. 11. numer. 14. & Suarez de Relig. tom. 3. lib. 8. cap. 14. num. 18. Hi omnes putant, Concil. Trident. sess. 25. cap. 2. de Regul. condere nouum ius; ita vt non possit Religiosus, post dictum Concilium, habere peculium. Vnde assertit Palatius, *vbi supra*, non licere Monialibus habere annuos redditus, etiam cum licentia Superiorum. Et ratio est: quia verba Concilij clarè apparent esse verba præceptiua, & non declaratiua iuris antiqui. Secundo, quia, vt *suprà* cum Zerola probauimus, ita Cardinalium Congregatio interpretata est dicta verba Concilij. Ergo.

2. Sed ego contrariam sententiam probabilem, & tutam in praxi existimandam esse iudico. Dico igitur, Concilium Tridentinum in illis Decretis non condere, & inducere nouum ius; sed tantum confirmare statuta, & ius antiquum. cap. Monachi, & c. cum ad Monasterium. de statu Monach. quæ quidem statuta Regularibus interdixebant peculia concessa ad vsus omnes, etiam profanos, & superfluos Monachorum statui, vel si ad vsus licitos, tamen sine iusta causa concedendi, vel irruocabiliter à Superiore: ergo licita erunt, secundum ius antiquum, & secundum Tridentinum, illa peculia Religiosorum, vel Monialium, concessa ad vsus licitos, & honestos, dependent, & reuocabiliter ad voluntatem simplicem Superioris. Et ita apud multos Religiosos, & Moniales obseruari experientia ipsa docet. Et idè hanc sententiam docet Peirinus de Relig. tom. 1. capit. 2. quest. 2. §. 1. & 2. Fagundez de Præcep. tract. 2. lib. 2. cap. 6. num. 13. Villalobos in sum. part. 2. tract. 35. dub. 30. num. 2. Tannerus in 2. 2. disput. 6. quest. 3. dub. 4. num. 108. Fabro de restit. in 4. sent. lib. 4. dist. 15. quest. 2. disput. 45. cap. 5. num. 125. Riccius par. 4. decis. 340. num. 12. Hieronymus Cenedo de paupert. Relig. dub. 9. num. 4. & seq. Nauarrus comment. 2. num. 15. & 18. de Regularib. Graffius in suis decis. part. 1. lib. 3. cap. 5. num. 55. Emanuël Sa verb. Religio, num. 48. Sanchez in summ. tom. 2. lib. 7. cap. 22. num. 11. Miranda in Manuali Pral. tom. 1. quest. 28. artic. 8. Barthol. à S. Fausto in thes. Relig. lib. 8. q. 30. Probatur primò hæc sententia ex verbis huius Bullæ Clem. VIII. vbi Pontif. x. facit differentiam, & distinguit inter Bona Communitalis, & bona particularium Religiosorum: ergo, &c. Secundo, Religiosos habere peculium, vt *suprà* diximus, dependent, videlicet, à Prælato, non est habere dominium illarum rerum: ergo tale peculium non repugnat

Sup. hoc. in tom. 6. tr. 8. lege doctrinam Ref. 49. & alterius §. cius not.

vota